

Deres Kornélia

Ardennes-i eklektika

WILLIAM SHAKESPEARE: AHOGY TETSZIK

S hakespeare nem garancia. Sőt, olyannyira kanonikus szerzőjévé vált a magyar színháznak, hogy minden egyes alkalommal egyre nehezebb elhithetni: volt értelme ismét Shakespeare-t rendezni. Ez az érzés az Új Színház *Ahogy tetszik*-előadása alatt, vagy éppen *attól* sem szűnik.

Huszár Zsolt
(Orlando) és
Czapkó Antal
(Charles)

„Totus mundus agit histrionem” – állt annak idején a Globe Színház bejárata fölött. Vagyis: színház az egész világ. Ez a gondolat szervezi Jaques, az *Ahogy tetszik* mélabús alakjának sokszor idézett monológját. Erika Fisher-Lichte kutatásai szerint Shakespeare korának világképében egyébként is fontos szerepet kapott az élet színházként való leképezése, ráadásul a korabeli „színház ideális helynek tűnt arra, hogy a néző játékosan keressen, próbaképpen felvehessen és eljátszhasson egy új identitást”. A színház mint az identitásképzés helye és médiuma az Új Színházban nem pusztán az egyébként is e tematika körül mozgó darab miatt kerül előtérbe. Már az előadás keretezése efelé mutat: a színészek a nézőtérről lépnek fel a színpadra, arcuk elé egy-egy pillanatig maszkot tartva. Egyedül Hirtling István érkezik a „függöny” mögül, kamerát tartva kezében, amellyel a nézőteret pásztázza (a kép hátulra kivetül), és közben Jaques fent idézett monológjának elejét mondja.

Így tulajdonképpen az említett bevonulás magyar hangja lesz – ízlés kérdése, hogy ezzel egyértelművé vagy didaktikussá teszi-e a kezdést. De a felvázolt keret is gesztusértékű marad, s ezt nem csupán az jelzi, hogy az előadás során a továbbiakban alig történik utalás hasonló irányba (kivételek, mikor a színészek láthatóan a színpad hátsó részében elhelyezett székekből figyelik az elől zajló eseményeket); sokkal feltűnőbb, hogy a végén a kezdésre rímelő, a nézőtér felé történő kivonulást hirtelen a jól megszokott színpadi tapsrend követi. Így viszont „a színész nyilvánvalóvá teszi, hogy színész” gondolat pusztán díszlet. Mintha az, amit értelmezési keretnek hittünk, hirtelen idézőjellé válna.

A bevonulást követően már Frigyes herceg udvarában vagyunk, ami Rudolf Péter rendezőnél a ruhák miatt (jelmez: Füzér Anni) leginkább egy fekete-arany színkombinációban pompázó maffiaparadicsomra hasonlít. A kamera itt is dolgozik, de (hasonlóan a kerethez) csupán

jelez, nem jelöl: a hátsó falra vetített óriásképek segítségével nyomon követhetjük, éppen mi történik a színpadon, ám ez a kettőzés ritkán válik ötletes perspektívává, általában megmarad narratív szerepkörében. A különböző médiumok technológiájának színpadi alkalmazása kifejezetten izgalmas is tud lenni, de ehhez például szöveg és kép relációjában szemléletváltásra volna szükség. Enélkül a videokamera használata nem képes szervesülni vagy frappáns látványelemmé válni, pusztá aláfestés marad. Ezen még az sem segít, hogy az előadás egészében felsejlik a show-műsorok világa felé mutató értelmezési kísérlet: ahogyan például Próbakő a sikerre szomjazó műsorvezetők legripacsabb kiadása, vagy Orlando és Charles összecsapásának túlteatralizált, televíziós show-ként való tálalása. Az ardennes-i erdőben a műsor elemei hiányoznak (kivéve a Próbakő által kivívott tapsot és éljenzéseket), ez a hely békés ellentéte a Frigyes uralta térnek. A fekete, felülről belógó plexifüggönyökkel tagolt színpadon csak a zöld fény

zenei betétek mellett, főként a szerelmesek egymásra találásának pillanataiban, csellószó hangzik fel előben (Sturcz András), majd végül ezzel is zárul az este: Hirtling István Jaques-ja csellózik magányosan a kiürült színpadon. Így éppen ő szolgáltatja az előadás másik, szebben kidolgozott keretét, hiszen Hirtling az egyetlen, aki (szemben a többiek sötét ruháival) hófehérben eleve a színpadról érkezik, majd a végén is ott marad, nem távozik a többiekkel együtt. Kérdésebb azonban Gáspár Sándor megkettőzött karaktere; nem derül ki, miért játssza ő Frigvest és annak elűzött bátyját is, s a színészi játék sem ad fogódzót ennek megfjtéséhez. Huszár Zsolt Orlandója szimpatikus fiatalember, szerencsére alkalmanként a szimpatikusság alatt megcsillan a játékoság – ami Almási Sándor Próbakőjében néha túl is burjánzik, de komédiázása ezzel együtt emlékezetes pillanatokot szerez. Pokorny Lia Rosalindaként nem is akar igazából fiúnak látszani, olykor túlzott gesztusai alatt végig elsősorban szerelmes lány marad, míg társnője, Célia (Fodor Annamária) nyafka úrilányként követi, de mintha maga sem tudná pontosan, miért. Az erdő „bennszülöttjei” – az idős Corinnus (Papp Zoltán), a pásztor Silvius (Czapkó Antal) és szerelme, Phoebe (Pálfi Kata), a parasztlány Juci (Nemes Wanda) és imádója, Vili (Száráz Dénes) – egyszerűre formált alakok, viselkedéskultúrájuk élesen elválnak az udvari emberektől; ráadásul ugyanők játsszák mindkét helyszín mellékszereplőit, ám a szerepkettőzések ez esetben sem telítődnek tartalommal.

A két felvonásra tagoló előadás második része érezhetően tempósabbra sikerült az elsőnél, de a motívumok túl szerteágazónak tűnnek, a Szabó Lőrinc fordításában elhangzó szövegen túl kevés elem fűzi vagy tartja össze a rendezést, amely azonban a történetmesélő színház igényével lép fel. Így a cselekményt lassan, de biztosan elborítják a felülről hulló zöld levelek és pop-corn-szemek, a belógó plexifüggönyöktől pedig nehéz észrevenni az ardennes-i erdőt. Hiába sejthető, hogy az – minden látszat ellenére – márpedig ott volt.

Schiller Kata felvételei

Fodor Annamária (Célia) és Pokorny Lia (Rosalinda)

megjelenése jelöli a helyszínváltást (díszlet: Menczel Róbert). Ezzel párhuzamosan az udvar csillogó jelmezeit eklektikus ruházat váltja fel – a színes virágos kombinációtól a kapucnis melegítőfelsőn keresztül a miniszoknya-top összeállításig minden előfordul –, de mindkét helyszínen az egyes szubkultúrák trendinek vagy jellemzőnek vélt darabjai bukkannak fel. A show-műsor az előadás végén aztán mégis visszatér, hiszen a szereplők a moziülésekként dekódolható székekből nézik végig Rosalinda utolsó nagy (át)alakítását.

Az ardennes-i erdő a történet előrehaladtával fokozatosan telítődik mindenféle anyaggal: almák, zöld lapok (levelek), fehérneműk s végül pop-corn borítja a színpadot. És nemcsak horizontálisan telítődik a tér: Jaques néha különösebb reflektáltság nélkül emelkedik a magasba egy hirtelen megjelenő hintán, de az Orlando–Rosalinda–Celia hármas (különböző összeállításokban) is fel-le utazik egy függő kereveten. A bejátszott

WILLIAM SHAKESPEARE: AHOGY TETSZIK (Új Színház)

Díszlet: Menczel Róbert. **Jelmez:** Füzér Anni. **Dramaturg:** Hársing Hilda. **Zene:** Riederauer Richárd. **Súgó:** Farkas Erzsébet. **Ügyelő:** Kollár Lajos. **A rendező munkatársa:** Hajdinák Judit. **Rendezte:** Rudolf Péter. **Szereplők:** Pokorny Lia, Huszár Zsolt, Gáspár Sándor, Hirtling István, Almási Sándor, Fodor Annamária, Vass György, Pálfi Kata, Czapkó Antal m. v., Gosztonyi János, Papp Zoltán, Nemes Wanda, Száráz Dénes, Szikszai Rémusz m. v., Galkó Balázs, Széll Attila.